

Motion till riksdagen 2007/08:U203

av **Gunilla Wahlén m.fl. (v)**

Förbud mot kärnvapen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att kärnvapen och kemiska och biologiska massförstörelsevapen ska förbjudas folkrättsligt.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör återta rollen i FN som pådrivande i kärnvapenedrustning genom att återuppliva NAC.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör verka inom EU för att unionen ska bli en kärnvapenfri zon.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska verka för en kanadensisk-arktisk-skandinavisk kärnvapenfri zon.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att Nato omprövar sin säkerhetsstrategi som bygger på avskräckning med kärnvapen.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör arbeta för ett internationellt förbud mot användning av utarmat uran i vapen.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör stoppa all svensk medverkan i spridandet och användandet av utarmat uran.

Motivering

Bombningarna av Hiroshima och Nagasaki 1945 var avsedda att varna Sovjetunionen. Resultatet blev i stället att Sovjetunionen byggde upp en egen kärnvapenarsenal och Frankrike, Storbritannien och Kina följde efter. Kalla krigets terrorbalans med förmåga till ömsesidig utplåning, MAD, präglade

Fel! Okänt namn på

världen under fyra decennier. I dag är det fortfarande USA, Ryssland, Frankrike, Storbritannien och Kina som är de officiella kärnvapenstaterna men Indien, Israel och Pakistan, som inte har skrivit under icke-spridningsavtalet, har i hemlighet utvecklat kärnvapen. De s.k. högriskländerna, som misstänks starkt för att under de senaste åren ha försökt tillverka kärnvapen, är Iran, Irak och Libyen.

Kärnvapen är och förblir de värsta tänkbara massförstörelsevapnen. USA:s kärnvapenutveckling och krigspolitik utgör det största hotet för att kärnvapen ska komma till användning och att fler ska försöka framställa dem. När det gäller USA:s kärnvapenstrategi uppmanar Vänsterpartiet regeringen att kräva att USA med sitt överlägsna vapeninnehav inleder nedrustningen av kärnvapen, att Ryssland och övriga kärnvapenmakter omedelbart följer efter samt att USA drar tillbaka sina kärnvapen från Europa och upphör med att hota andra länder med förebyggande kärnvapenanfall.

Sveriges engagemang för kärnvapenedrustning

Svenskar har tidigare varit drivande i arbetet för nedrustning. År 2003 tillsatte Anna Lindh en kommission, med Hans Blix som ordförande, för att utarbeta förslag till det fortsatta arbetet med nedrustning av nukleära, biologiska och kemiska massförstörelsevapen. I sin rapport föreslår kommissionen att innehav och användning av kärnvapen bör förbjudas folkrättsligt liksom kemiska och biologiska vapen. Vänsterpartiet anser att Sverige ska arbeta för en värld fri från kärnvapen och med anledning av detta kräver vi att regeringen verkar för att kärnvapen och kemiska och biologiska massförstörelsevapen ska förbjudas folkrättsligt. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

År 1998 bildade Sverige tillsammans med sju andra alliansfria länder *New Agenda Coalition*, NAC, i FN. Gruppen har sedan sitt bildande lagt flera resolutioner i FN:s generalförsamling med uppmaningar till kärnvapenstaterna att visa sitt villkorlösa engagemang för att påbörja förhandlingar om skyndsamt och total kärnvapenedrustning. Sedan NPT:s översynskonferens 2005 har dock framgångarna med kärnvapenedrustningen och NAC:s arbete avstannat. Konferensen lyckades inte enas om ett slutdokument och en stor orsak till detta är Bushregeringens brist på politisk vilja till kärnvapenedrustning.

De alliansfria länderna har spelat en alldeles särskild roll i FN:s arbete med kärnvapenedrustning. Ett exempel är när Slovenien 1998 ansökte om medlemskap i militäralliansen Nato och samtidigt var aktivt i NAC: då ställde Nato kravet att landet måste välja. Det gick inte att bli medlemsland i militäralliansen om man samtidigt verkade för en radikal kärnvapenedrustning. Vänsterpartiet anser att Sverige ska värna om sin alliansfrihet och återta rollen i FN som pådrivande i kärnvapenedrustning genom att återuppliva NAC. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Fel! Okänt namn på

Även i EU bör Sverige vara en stark röst mot kärnvapen och för en nedrustning inom unionen. Två av medlemsländerna är i dag kärnvapenstater, Storbritannien och Frankrike, och de verkar inte ha några planer på att avskaffa dem. Vidare finns det ett stort antal amerikanska kärnvapenmissiler utplacerade i flera av EU:s medlemsländer. De amerikanska kärnvapnen är inte bara utplacerade på dessa länders territorium, de kan också användas av det aktuella landet i händelse av krig. Detta strider mot icke-spridningsavtalet som innehåller ett förbud mot att överlåta kontroll av kärnvapen från kärnvapenländer till icke-kärnvapenländer. Med anledning av detta bör regeringen verka inom EU för att unionen ska bli en kärnvapenfri zon. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Viktiga steg mot en kärnvapenfri värld har tagits genom de kärnvapenfria zoner som upprättats runt om i världen. I dag finns sådana zoner i bl.a. Latinamerika, Karibien (utom Kuba), södra Stilla havet, Sydostasien, Centralasien och Afrika. Det pågår dessutom diskussioner om skapandet av fler zoner. För närvarande omfattar de kärnvapenfria zonerna mer än 50 procent av jordens landyta och 113 av världens 195 länder. Sammanlagt 1,8 miljarder människor bor inom zonerna.

Det har funnits diskussioner om att även göra Norden till en kärnvapenfri zon. Den finske presidenten Urho Kekkonen väckte ett sådant förslag 1963, vilket Sverige då ställde sig positivt till. I Kanada diskuteras just nu idéer om en kanadensisk-arktisk-skandinavisk kärnvapenfri zon. Vänsterpartiet anser att det är ett intressant förslag som även Sverige borde stödja. Detta bör regeringen som sin mening ge regeringen till känna.

Natos säkerhetsstrategi

Nato har kritiserats för att dess kärnvapenstrategi strider mot icke-spridningsavtalet (NPT). Enligt artikel VI i icke-spridningsavtalet förbinder sig länderna att fortsätta förhandlingarna om att stoppa kärnvapenupprustningen och om ett avtal om allmän och fullständig nedrustning. Vid över synskonferensen år 2000 antogs ett dokument om fortsatt unilaterala nedrustning, minskning av taktiska kärnvapen och en minskad betydelse för kärnvapen i säkerhetspolitiken.

Målen om fullständig kärnvapenedrustning och att kärnvapen ska få minskad betydelse i säkerhetspolitiken är dock inte vägledande i Natos kärnvapenpolicy. Tvärtom fäster Natos säkerhetsstrategi stor betydelse vid kärnvapen, som man anser är nödvändiga för att bevara Natoländernas säkerhet under överskådlig framtid. Vänsterpartiet anser att regeringen ska verka för att Nato omprövar sin säkerhetsstrategi som bygger på avskräckning med kärnvapen. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Fel! Okänt namn på

Utarmat uran

Utarmat uran är en kemiskt giftig och radioaktiv tungmetall som uppkommer som restprodukt när naturligt uran anrikas till vapenuran eller kärnbränsle. Dess halveringstid är 4,5 miljarder år. Anledningen till att det utarmade uranet används i projektiler och som skydd är att den har en hög densitet. Denna egenskap gör den effektiv som pansarbrytande ammunition och även som skydd mot pansarbrytande ammunition. Utarmat uran har använts i projektiler i bl.a. Afghanistan, Irak och på Balkan.

När en projektil med utarmat uran träffar annan materia frigörs partiklar av uran som oxideras. Om dessa mikroskopiskt små uranoxidpartiklar inandas eller på annat sätt kommer in i kroppen kan de leda till allvarliga och livshotande skador. En enda molekyl som fastnar i cellväggen kan med sin radioaktiva alfastrålning förorsaka cancer och skador på arvmassan, vilket i sin tur skadar foster generation efter generation.

EU-parlamentet har fyra gånger, med stor majoritet, krävt ett förbud och Belgien har antagit en lag mot utarmat uran. En rad internationella experter och FN-kommittéer har förklarat att användningen av utarmat uran i vapen strider mot folkrätten. Vänsterpartiet kräver att regeringen i de relevanta internationella forum där Sverige är representerat ska verka för att FN ska besluta om ett globalt förbud mot användning av utarmat uran i vapen. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Svensktillverkade skjutvapen och artilleripjäser används med utarmat uran i ammunitionen. Vänsterpartiet kräver att regeringen måste verka för att stoppa all svensk medverkan i spridandet och användandet av utarmat uran. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 19 september 2007

Gunilla Wahlén (v)

Marianne Berg (v)

Lena Olsson (v)

Hans Linde (v)

Alice Åström (v)